

Saarde Sõnumid

Nr 2 (251) 27. veebruar 2024

Eesti Vabariigi aastapäeva kontsert-tantsuõhtul tunnustati parimaid

22. veebruaril Kilingi-Nõmme Klubis toimunud tänuüritusel tunnustati Saarde valla tegusaid noorte-, kultuuri-, kogukonna- ja spordivaldkonnas.

Laureaadid, kellele ühtlasi omistati Saarde Vallavalitsuse tänukiri, on järgmised:

- Aasta kultuuritegija – Marko Sassjan
- Aasta toetaja – Merlin Küttim
- Aasta kultuuri tähtsündmus – tantsetendus „Kirjad külast külla“, lavastaja Marko Sassjan
- Aasta kogukonnaedendaja – Marko Sassjan
- Aasta vabatahtlik – Saarde Vabatahtlikud Pritsumehed MTÜ
- Silmapaistev noor – Markus Kaljur
- Parim meessportlane (sünd. 2004-1984) – Kristjan Puusepp
- Parim meessportlane (sünd. 1983 ja varem) – Assar Tallo
- Parim naissportlane (sünd. 2004-1984) – Marie Kielas
- Parim naissportlane (sünd. 1983 ja varem) – Reine Klettenberg
- Parim mees noorsportlane (sünd 2005 - hiljem) – Elmar Jefimov
- Parim neiu noorsportlane (sünd 2005 - hiljem) – Greete-Liis Krapp
- Aasta sporditoetaja – Metsis OÜ, Metsagrupp OÜ, Lavi Autoteenindus OÜ, Jantor Investeeringud OÜ, Triger AS
- Aasta sporditöötaja – Tanel Buström
- Aasta võistkond – Võimlemisklubi Githa Vilistlasrühm
- Õnnestunuim spordisündmus – Saarde Vägilane

Tänuüritusel tunnustatud. Foto: Egon Ligi

Meie vallas on palju tegusaid ja toredaid inimesi – aitäh teile ja jätkuvat tegutsemislusti edaspidiseks!

Eriline tänu sündmuse korraldajatele ja kõikidele teistele, kes piduliku õhtu nii meeldejäävaks muutsid ning moel või teisel oma panuse andsid!

Õhtu tegi veelgi pidulikumaks Tallinna Trompetiansambel.
Foto: Kalju Sarapu

Kohalike rahvatantsurühmade ühistants tõi nii mõnelegi saalisviibijale pisarad silma.
Foto: Kalju Sarapu

Peo avasõnad lausis Margit Schmidt.
Foto: Egon Ligi

Vallavanema veerg

Head vallakodanikud!

Jaauarikuu lõpus ja veebruari esimeses pooles oli rõõm jätkata vallakodanikega kohtumisi Rabaküla ja Surju-Ilvese küla rahvaga, Jaamakülas ja Kilingi-Nõmme linnas. Kohtumistel arutasime kohalike elanikega muresid ja rõõme ning sellega seonduvalt turvalisusega seotud teemasid. Soovin tänada kõiki, kellel oli võimalus kohale tulla ja aruteludest osa võtta. Igal kohtumisel ilmnesisid kohaliku kogukonna jaoks olulised teemad, millega vallavalitsuses tuleb edaspidiselt tegeleda.

Veebruari kuus toimunud vallavolikogu istungil kinnitati Saarde Valla 2024. aasta eelarve, millega sai vallavalitsus volituse alustada käesolevaks aastaks planeeritud hangete ettevalmistamise ja läbiviimisega. Järgneva kahe aasta kõige suuremaks investeeringuks on planeeritud Kilingi-Nõmme koolihoone rekonstrueerimine, millele on valminud projektdokumentatsioon ning mis läbis järelkontrollina ekspertiisi kontrolli ja saanud kooskõlastuse Päästeametilt. Riigihange ehitaja leidmiseks kuulutatakse välja lähiajal ja hanke tulemuste selgumise järgselt saame langetada edaspidiseid otsuseid.

Vallavalitsuse poolt esitatud taotlusele Pargi tänava Päästeameti hoone vallale üleandmiseks saime Riigi Kinnisvara AS-lt vastuse, et uue ühishoone valmimise järgselt ei anta vallale tasuta üle praegu kasutuses olevat Päästeameti hoonet Kilingi-Nõmmes. Oleme edastanud Riigi Kinnisvara AS-le teavituse, et soovime antud teemaga edasi minna ja palusime hinnata kinnistu väärtuse, mille alusel saame algatada arutelud volikogus.

Ilusat talve jätku kõigile!

Lugupidamisega,
Raivo Ott
vallavanem

Saarde Vallavolikogu istungil

15. veebruaril 2024 toimus Saarde Vallavolikogu istung Kilingi-Nõmme Klubis.

Istungil osales 14 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 10 punkti.

Volikogu 7 liikme poolt algatati umbusalduse avaldamine vallavalitsuse liikmele.

1. Anti määrus „Saarde valla 2024 aasta eelarve”.

2. Anti määrus „Kilingi-Nõmme Klubi põhimääruse muutmine”.

3. Anti määrus „Tali Seltsimaja põhimääruse kehtetuks tunnistamine”.

4. Võeti vastu otsus „Saarde valla jäätmekava 2024-2029 eelnõu heakskiitmine ja avalikustamisele suunamine”.

5. Võeti vastu otsus „Arvamuse andmine Kikepera II liivakarjääri kaevandamisloa taotluse kohta”.

6. Võeti vastu otsus „Oja-saare 185 m tuulegeneraatori

detailplaneeringu algamata jätmise”.

7. Võeti vastu otsus „Nõusoleku andmine vallavara võõrandamiseks otsustuskorras”.

8. Võeti vastu otsus „Rahalise kohustuse võtmine ja loa andmine käsunduslepingu sõlmimiseks”.

9. Vastati volikogu liikme järelepärimisele.

10. Jagati informatsiooni.

Istungi ülekannet saab järele vaadata aadressil

<https://www.youtube.com/watch?v=V8lpEK6wZnc>

Kõigi Saarde Vallavolikogu otsuste, määruste ja protokollidega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee. Vallavolikogu määrused avaldatakse ka elektroonses Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee.

Elektroonilise enampakkumise teade

Maa-amet on välja kuulutanud avaliku elektroonilise enampakkumise piirkonnas asuvate kinnisasjade müümiseks. Pakkumisi saab elektrooniliselt esitada riigimaa oksjonikeskkonnas alates teate avaldamisest kuni

26.03.2024 kell 10.00. Täpsemat informatsiooni saab Maa-ameti kodulehelt aadressiga www.maa-amet.ee või oksjonikeskkonnas aadressil <https://riigimaaoksjon.ee>.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

31. jaanuaril toimunud istungil

1. Seoses toimingupiiranguga hallatava asutuse juhi ülesande täitmine.

2. Eraldati huvihariduse ja huvi-tegevuse toetuse rahad.

3. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Vilbru katastriüksusele Kalita külas.

4. Otsustati noorte-, kultuuri- ja kogukonnavaldkownna 2023 kalendriaasta tunnustuste omistamine.

5. Otsustati spordi valdkonna 2023 kalendriaasta tunnustuste omistamine.

6. Kehtestati hinnakiri Saarde Vallavalitsuse ametisõidukite sotsiaaltranspordina kasutamisel.

7. Määrati rahaliste tehingute tegija.

8. Anti 12 sotsiaalvaldkonna korraldust.

9. Otsustati juubelitoetuste maksmine.

10. Anti korraldused 4 sundvalduse seadmise menetluse algatamiseks.

11. Anti ehitusluba.

12. Parandati ilmne ebatäpsus Saarde Vallavalitsuse 11.01.2024 korralduses nr 2-3/23.

13. Muudeti Saarde Vallavalitsuse 29.11.2023 korralduse nr 2-3/609 „Saarde jäätmejaama hinnakirja kinnitamine“ lisa 1.

14. Otsustati heaks kiita volikogu otsuste ja määruste eelnõud ning edastada volikogule.

15. Toimus Saarde valla 2024

aasta eelarve muudatusettepanekute arutelu.

07. veebruaril toimunud istungil

1. Otsustati heaks kiita volikogu otsuste eelnõud ning edastada volikogule.

2. Seoses toimingupiiranguga hallatava asutuse juhi ülesande täitmine.

3. Kinnitati munitsipaalasutuste õppekoha tegevuskulu arvestusliku maksumus 2024 aastaks.

4. Anti arvamus Kamali IV liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algamata jätmise otsuse eelnõu kohta.

5. Hajaasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise kohta esitatud projekti aruande heakskiitmine.

6. Kinnitati sisekontrolli nõu- niku tööplan.

7. Kinnitati kahe enampakkumise tulemused.

8. Anti 2 sotsiaalvaldkonna korraldust.

9. Toimus arutelu seoses menetlusega arbitraažikohtus hagi- asjas nr 05-1-1-2023 OÜ Kraavimees vs Saarde vald.

13. veebruaril toimunud istungil

1. Anti arvamus Surju veiselauda keskkonnakompleksloa muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise eelhindangu ja keskkonnamõju hin-

damise algamata jätmise otsuse eelnõu kohta.

2. Anti 3 korraldust rahaliste tehingute tegija määramiseks.

3. Anti korraldus katastriüksuse koha-aadressi muutmiseks.

4. Kinnitati ja anti projekteerimistingimused.

5. Otsustati reservfondist raha eraldamine.

22. veebruaril toimunud istungil

1. Otsustati heaks kiita volikogu otsuste eelnõud ning edastada volikogule.

2. Otsustati riigihanke „Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi rekonstrueerimine“ korraldamine.

3. Anti 10 sotsiaalvaldkonna korraldust.

4. Otsustati sundvalduse seadmine Kase tee 14 maaüksusele.

5. Anti ehitusluba Lähkma-Saunametsa madalseiklusrada (EHR kood 221451841) rajamiseks.

6. Anti ehitusluba Kilingi-Nõmme linn, Sambla tn 18 koolihoone ümberehitamiseks.

7. Anti kasutusluba.

8. Otsustati raha eraldamine MTÜ-le Pärnu Toidupank.

9. Otsustati Saarde valla kriisikomisjoni moodustamine 12-liikmelisena.

10. Võeti teadmiseks, et Saarde Kaitsepäev toimub 27.04.2024 Lauri karjääris.

11. Otsustati sõlmida kokkulepe SA-ga Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus.

Saarde Vallavalitsus maksab tuulepargi mõjualas asuvate eluruumide omanikele keskkonnahäiringu hüvitamise tasu

Saarde Vallavalitsus teatab, et maismaa tuulepargi mõjualas asuvate eluruumide omanikel on võimalik saada elukohaga seotud keskkonnahäiringu hüvitamise tasu, mis on seotud tuuleenergiast elektrienergia tootmisega (edaspidi nimetatud tuulikutasu). Tuulikutasu maksavad tuuleelektrijaamade omanikud tuuleparkide eest, millega seonduvat ehitustegevust või elektritootmist alustati pärast 01.07.2023. Saarde valla territooriumil asub 9 tuulikut. Nimetatud tuulikute kõrgus on kuni 250 meetrit, seega tuuleparkide mõju- ala ulatub kuni kahe kilomeetri kauguseni tuuleelektrijaama lähima torni keskpunktist.

Saarde Vallavalitsus maksab eelmisel kalendriaastal laekunud tuulikutasust 50% tuulepargi mõjualas asuvate eluruumide omanikele, kui eluruum vastab kahele järgmisele tingimusele:

- eluruum on füüsilise isiku omand
- eluruum on omaniku rahvastikuregistrijärgne elukoht.

Tuulikutasu maksimaalne suurus eluruumi kohta kalendriaastas on vastava aasta kuue kuu Eesti töötasu alammäär. Elukohaga seotud tuulikutasu makstakse kalendriaasta eest kord aastas. Elukohaga seotud tuulikutasu saamise õigus on isikul, kes oli vastava eluruumi omanik eelmise kalendriaasta 1. jaanuari seisuga. Ühe eluruumi kohta saab esitada ühe taotluse. Kui eluruum on isikute kaas- või ühisomandis, esitavad isikud taotluse ühiselt ning kohaliku omavalitsuse üksus maksab kaas- või ühisomanikule elukohaga seotud tuulikutasu võrdeliselt talle kuuluva eluruumi omandi osaga. Elukohaga seotud tuulikutasu maksab Saarde Vallavalitsus valla territooriumil paikneva tuulepargi kohta ka Mulgi vallas asuva tingimustele vastava eluruumi eest.

Tuulikutasu saamiseks tuleb nõuetele vastava eluruumi omanikul või tema kirjalikult volitatud isikul esitada eelmise kalendriaasta kohta kirjalik taotlus hiljemalt 1. märtsiks. Vormikohane taotlus esitada Saarde Vallavalitsusele e-postile info@saarde.ee või postiga aadressile Nõmme tn 22, Kilingi-Nõmme linn, Saarde vald, Pärnu maakond, 86304.

Nõuetele vastavuse korral makstakse tuulikutasu välja 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamise tähtaega.

Täpsemalt on võimalik tuulikutasude kohta uurida Keskkonnata- sude seadusest peatükk 3¹ „Keskkonnahäiringu hüvitamise tasu“ Keskkonnahäiringu_tasu.

Plaanimaterjal:

1) P14 tuulikute mõjuala plaan
2) P15 tuulikute mõjuala plaan
3) P16 tuulikute mõjuala plaan

Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda: Martti Rooden, haldusnõunik, tel. 5349 4259, martti.rooden@saarde.ee

Saarde valla jäätmekava 2024-2029 eelnõu avalik väljapanek

Alates 11. märtsist kuni 25. märtsini 2024 on avalikustamisel „Saarde valla jäätmekava 2024-2029“ eelnõu, mille eesmärk on kavandada Saarde valla jäätme- hoolduse tegevusprogrammid ja -suunad kuni aastani 2029. Jäätmekava eelnõuga saab tutvuda Saarde Vallavalitsuses (Nõmme tn

22, Kilingi-Nõmme linn) ja Saarde valla veebilehel <https://saarde.ee/>. Oma kirjalikud ettepanekud, vastuväited ja küsimused eelnõu kohta saate esitada avaliku väljapaneku kestel kirjalikult Saarde Vallavalitsuse postiaadressil Nõmme tn 22 Kilingi-Nõmme linn, Saarde vald, 86304 Pärnu maakond või

e-posti aadressil info@saarde.ee.

Saarde valla jäätmekava 2024-2029 eelnõu ja avalikul väljapanekul esitatud ettepanekute arutamiseks toimub **avalik arutelu 27. märtsil 2024 kell 15.00** Kilingi-Nõmme klubis Pärnu tn 73, Kilingi-Nõmme linn.

Kumb on mõistlikum: kas ise kompostida või anda biojäätmekäitlejale?

Kõik biolagunev, mis on mõeldud toiduks, aga on kas rikenud või muul põhjusel muutunud jäätmeteks, on väga väärtuslik ressurss ega tohi sattuda segaolmejätmete konteinerisse, kus see satub prügimäele või põletusse. Biojäätmekäitlemine on 100% ringlusse võetav. Kumb on aga mõistlikum: kas teha biojätmetest ise komposti või anda need biojätmete konteineris üle jäätmekäitlejale?

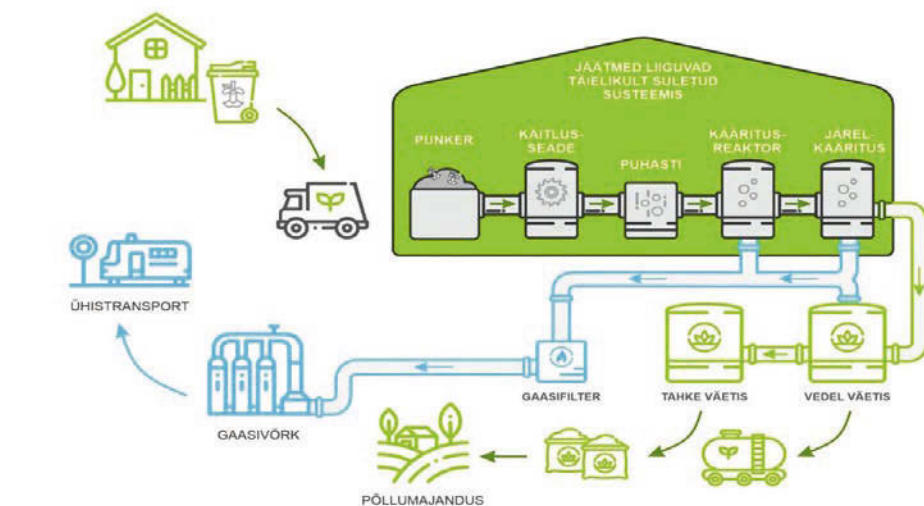
Kompostimise plussid

Kompostimine ei ole väga keerukas, sellega saab hakkama peaaegu igaüks, kellel selline võimalus aias loodud. Kindlasti on hea kompostimise kohta täpsemalt lugeda, kuidas kompostitise teha, kuidas kompostitise muutmisele ise kaasa aidata jmt – nii saad kvaliteetsema mullarikastaja.

Kui kodus on komposter komposter olemas, siis sellega saab edukalt puulehti jm aiajätmeid kompostida, lisades sinna vähesel määral toidujätmeid ja väiksemaid puuoksi, et protsessi kiirendada.

Kodus kompostimine nõuab pidevat tähelepanu: kompostri sisemus vajab segamist ja valmiskompost ladustamist ja pidevalt tuleb jälgida, et kompostimiseks kompostrisse paigutatud jätmed oleksid õige niiskusega, koostises jmt.

Osa biolagunevaid jätmeid kompostis võivad tekitada ka probleeme, näiteks mandariini- ja muude välismaiste puuviljade koor ei komposteeru piisavalt kiiresti. Kala-, liha- ja piimatooted meelitavad ligi loomi, linde ja suvel võivad tekkida kompostrisse vaglad.

Tehase skeem

Kompostimisel on ka miinuseid

Näiteks läheb kompostides raisku energeetiline ressurss ehk gaas. Kompostimisel võib tekkida ka hais – vali kompostriks kindlasti õige koht! Külmal ajal talvel lakkab käärimisprotsess toimimast madala temperatuuri tõttu ning poest ostetud kompostritel kipuvad talvel ka kaaned kinni külmuma. Samuti võib väikese majapidamise puhul olla lõpuks probleeme kompostile kasutusotstarbe leidmisega. Ning kahjuks peatub kompostimise protsess külmal aastaajal.

Kõige mugavam ja lihtsam lahendus on anda biolagunevad jätmed üle vedajale konteineriga ja kõik jätmete käitlemise protsess tehakse ära biometaanitehases jätmevaldaja eest ja seda väga soodsas tasu eest. Pealegi on biometaanitehase protsess vähem loodust saastav, sest kompostimisel eralduv CO₂ püütakse biometaanitehases kinni ja

see ei lähe keskkonda.

Kuidas käib biojätmetest gaasi- ja väetisetootmine

Biojätmetest toodetakse Eestis biogaasi, mida saab kasutada autode kütuseks, ning kääritusjääki ehk digestaati, mida kasutatakse põllumajandusväetisena. EKT Ecobio Maardu biogaasitehas on ainulaadne, kasutades gaasitootmiseks kodumajapidamisest pärit biolagunevaid jätmeid: köögi- ja sööklajajätmeid, aga ka rohelised haljastusjätmed kääritatakse tehases biometaaniks.

Tehasel on võimekus puhastada võõristega sisendmaterjal (elanikkonnalt, kaubandusest, jm). Lisaks kääritusprotsessile jätmed ka kuumutatakse hügieeniseerimiseks 70-kraadisel temperatuuril. Samuti puhastatakse vedelväetis enne põllumajanduses kasutusele võtmist. Kääritusprotsessist tekib aastas umbes 17 500 tonni

digestaati, mida kasutatakse Põhja-Eesti põldude väetamiseks.

Kuidas saab köögijätmetest biogaasi?

Vaata videot: <https://ecobio.ee>

Maardu biogaasitehase toodangut kasutatakse juba täna kütuseks Tallinna Linna transpordi (TLT) gaasibussides – aastas saab Maardu gaasitehase toodanguga sõita u 50 Tallinna gaasibussi.

Huvitav fakt!

10 kg köögijätmetest saab toota kuupmeetri biometaanit, mis on võrdne liitri bensiiniga. Biogaasitehas suudab aastas käidelda umbes 20 000 tonni biolagunevaid jätmeid. Kuna biojätmete liigiti kogumine ei ole inimestel veel kinnistunud harjumus, tuuakse biojätmeid tehasesse tooma esialgu üle Eesti.

Mis sobib konteinerisse ning kas jõulukuused

ja lambanahad sobivad biojätmete konteinerisse?

Lühike vastus on muidugi ei. Kuused ja ka suured oksad haljastusest ei sobi gaasitootmiseks ning on ka biojätmete konteineri jaoks liiga suured. EKT Ecobio gaasitehasesse on biojätmekonteineritest jõudnud ka näiteks lambanahk – ka see ei sobi biojätmete konteinerisse. Selliste asjade koht on segaolmejätmete konteineris.

Biojätmete konteineritesse ei tohiks panna ka suuri konte või kive – ka need lõhuvad masinaid ning ei kääri ega ka lagune väga kiirelt. Nimekiri, mida tohib või ei tohi panna biojätmete konteinerisse, allpool.

Milliseid jätmeid sobib koguda biolagunevate jätmete konteinerisse:

- pagaritooted, kohvi- ja teepaks, toidujätmed, näiteks liha- ja kalajätmed, köögi- ja puuviljad (sh koorimisjäätmed), leib, sai, poolfabrikaadid, juust, või ja margariin ning muud tahked toidu-

jätmed, näiteks majapidamis- ja paber-, pabersalvrätid, paberfiltrid, toataimed ja lõikelilled.

Konteinerisse EI SOBI

- Tavalised kilekotid, toidupakendid, metallpakendid, puitpakendid, klaas- ja klaaspakendid
- Suurtes kogustes vedelad jätmed (mis võivad transportimisel hakata lekkima või ka konteineri ära lõhkuda)
- Suured kondid ja munakoored
- Tekstiil ja nahk
- Kassiliiv, tuhk, sigaretkonid
- Muld ja kivid
- Kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid
- Kõrgete ravimite jm ohtlikud jätmed
- Mähkmed, hügieenisidemed
- Tolmuimejakotid
- Kunstlilled, küünlad
- Lille- ja salatipotid
- Kõdunenud pruunid puulehed ja puuosad, haljastusjätmed

Kasulikke nippe elektriarve vähendamiseks

Võimalusi elektriarve vähendamiseks leidub igas kodus. Enefit jagab näpunäiteid, kuidas lihtsate viiside abil ennast suurte elektriarvete eest kaitsta.

1. Elektroofonika. Kodutehnika ja kõik muud elektroonilised seadmed, mis parasjagu kasutust ei leia, on targem ajutiselt vooluvõrgust eemaldada. Vooluvõrgust olev seade tarbib elektrit ka siis, kui seda aktiivselt ei kasutata. Selliste ooterežiimil olevate

seadmete tarbimine võib moodustada kuni 10% kogu elektriarvest.

2. Elektripakett. Elektrilõpphind sõltub suuresti valitud pakettist. See on ka põhjus, miks tasub iga mõne aja tagant üle vaadata oma kehtiv elektripakett. Kui aastate jooksul on lisandunud pereliikmeid, muutunud tarbitava elektrit kogus või öise ja päevase tarbimise tasakaal, ei pruugi olemasolev lahendus enam parim valik olla. Enefiti kliendid

saavad elektripakette lihtsalt ja mugavalt võrrelda Enefiti e-teeninduses.

3. Elektriküte. Suurim säästupotentsiaal peitub just küttes. Siseringkonna termostaate reguleerides tuleks valida temperatuur, kus on eelkõige endal hea olla, kuid meeles tasub pidada, et ainuüksi üks kraad madalam temperatuur aitab vähendada küttekulu 5% võrra. Seda on oluline arvesse võtta siis, kui kütad iseseisva küttega

või kui kaugkütte loendur mõõdab iga korteri tarbimist eraldi.

Radiaatoritega küttes hoolitse ka selle eest, et need ei oleks kardinate või suuremate mööbliesemete varjus. Vastasel juhul ei saa soe õhk ruumis vabalt liikuda. Nii võib diivani taga olla soe, kuid toas ikkagi jahedavõitu.

Eesti Energia on nüüd Enefit.

Rohelise Jõemaa Koostöökogu annab teada, et esitab Rohelise Jõemaa piirkonna ühisstrateegia 2023-2029 alusel toetuse taotluse meetmesse 21.4.9.2 „Kogukonna juhitud kohalik areng“. Ühingu tegevuspiirkonnaks on Pärnumaalt Põhja-Pärnumaa vald, Tori vald (endise Are valla, Tori valla ja Sindi linna piires), Pärnu linn (endise Paikuse valla piires), Saarde vald (endise Surju valla piires); Raplamaalt Kehtna vald (endise Järvakandi valla piires); Viljandimaalt Põhja-Sakala vald (endise Suure-Jaani valla ja Kõpu valla piires).

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

Uudised Saarde Valla Huvikeskusest

Saarde Valla Huvikeskus on veebruarikuus olnud usin ja toimetanud mitmete erinevate lähedate tegevustega.

Juba teist aastat lõi Huvikeskus ja MTÜ Saarde Inimesed kaasa üle-ees-tilisel aktsioonil "Eesti Suurim Süda". Seekord toimus südame pildistamine õhtuses hämaruses Kilingi-Nõmme keskplatsil ja sellest võttis osa enam kui paarkümmend rõõmsat kohaliku. Muide, õhtune pilt oli sel aktsioonil ainulaadne ja pilte tuli kolmekümne viiest paigast üle Eesti ning osa võttis kokku ca 5000 inimest. Drooni opereerimise ja pildi tegemise eest

täname Lauri Jürgensoni.

Ei möödunud seekord ka vastlapäev meist kauget ja selleks puhuks sai koostööd tehtud Kilingi-Nõmme spordihoonega. Kuna ilm oli tõeliselt libe, siis sai pikemad liud tehtud nii suusatajatel kui kelgutajatel. Magusad vastlakuklid tegi Kõpsetiste Paradiis ja pikema liu autor Lauri Tamm (tulemuseks 100 m!) sai endale voodipesukomplekti, mida sponsoreeris MTÜ Saarde Inimesed.

Huvikeskus ootab juba kevadet!

Uudised toimetab
Hurmet-Mihkel Ilus

Psühholoogi vastuvõtuajad veebruar-mai 2024

Kilingi-Nõmme aadressil Nõmme 22,
II korruse seminariruumis:

23.02, 04.03, 21.03, 02.04, 17.04, 30.04,
14.05, 30.05

Surjus aadressil Valla, Surju küla (vallamajas):

13.02, 20.02, 08.03, 18.03, 09.04, 23.04,
09.05, 23.05

Psühholoogiga on võimalik vastuvõtuaeg
kokku leppida telefonil 5330 6936

Uus piirkonnapolitseinik

Olen Kevin Aas, Hääde-meeste ja Saarde valla piirkonnapolitseinik alates 09.02.2024. Minu eesmärk on jätkata head koostööd kogukonnaga ning olla nõu ja jõuga toeks probleemide ja küsimuste lahendamisel. Piirkonna inimestelt ootan eelkõige positiivset suhtumist ning usaldusväärset ja tõhusat koostööd. Vabal ajal tegelen aktiivselt maadlusega, mängin jalgpalli

ja bowlingut ning seiklen discgolfi radadel. Lisaks huvitavad mind erinevad kultuurisündmused, mistõttu võib mind edaspidi kohata piirkondlikel üritustel. Küsimuste korral ärge heitke meelt ning astuge julgelt ligi. Kui mind aga parasjagu silmapiiril ei ole, vastan telefonile tööpäeviti ajavahemikus 08:00 kuni 16:30.

Naiskoori Kirekeel edukas aasta

17. veebruaril Vändras, Lüdigis saalis toimunud Eesti Naislaulu Seltsi aastauhindade jagamisel pälvis Saarde valla naiskoor Kirekeel tiitli "Aasta naiskoor 2023". Aasta naiskoori tiitel anti välja kahes kategoorias – edukale kontsertkoorile ning koorile panuse eest kohalikkude kultuuriruumi, millest just viimase pälviski Kirekeel oma eelmise aasta tegemiste eest.

Aasta oli tõesti edukas ja tegus. Kõige suurem ettevõtmine oli oktoobris Estonia Spa ja Resort

kontserdisaalis toimunud 10. tegutsemisaastat tähistav juubelkontsert "Aeg ei peatu", kus kõlasid nii koori läbi aegade lemmiklõud kui ka täiesti uus repertuaar. Märtsikuus võeti osa Eesti Naislaulu Seltsi VIII nais- ja neidudekooride võistlulaulmisest, kust saavutati C-kategoorias 2. koht. Aasta lõpus esitas ENLS just Kirekeele Eesti Kooriühingu aastapremiale – panus kohalikkude kultuuriruumi. Tihedas sõelas õnnestus pääseda nominentide hulka.

Lisaks toimusid kontserdid veebruaris nii Kilingi-Nõmme klubis kui Surju rahvamajas ning septembris Seljametsa rahvamajas. Suvel võeti osa Järvamaa laulu- ja tantsupeost "Hingesugulane" ning jõulude eel esineti nii Tallinnas Jaani kirikus ENLSi ühiskontserdil "Jõulupuudutus" kui ka Pärnu Kesksaamatu kogus koorijuht Aet Villi kokku pandud kontserdil "Jõulusagin".

Kõik need tegemised tõidki koorijuht Aet Villile ja naiskoor Kirekeelele

aasta naiskoori tiitli. Sellel aastal ootab koori ees osalemine Pärnu Kunstide Kooli noorte- ja mudilas-koori ning Laine Mängi tantsukooliga ühisprojekti muusikalis "Mitte ainult Tuhkatriinust". Etendused toimuvad 15. ja 16. aprillil Enda teatri suures saalis. Lisaks tutvutakse juba 2025. aasta üldlaulupeo repertuaariga ning kindlasti seisab ees veel mitmeid kontserte.

Koorivanem ja laulja
Kadri Haavandi

Sõbrapäevakontsert hooldushaiglas

Seoses hooldushaiglas toimunud renoveerimistöödega õnnestus majarahval taas üle hulga aja saalis kokku saada.

Praegusest 64 hoolealusest 12 on need, kellele veebruar on sünnipäevakuu ja 14. veebruaril, sõbrapäeval, tähistas Tõnis Tammet lausa 80. sünnipäeva. Kõik said ühise sünnipäevalaulu külla tulnud Patlastelt ja nende juhendajalt Önnela Teearult. Önnela saatis ansambli akordionil ning see tegi kõigil tuju rõõmsaks.

Täname Patlaseid ja Önnelat suurepärase, pika ning reipate lauludega kontserdi eest, mille nad mahutasid oma tihedasse proovide- ja esinemisgraafikutesse. Rahvale meeldis ja see emotsioon pani silmad jälle mõneks ajaks rohkem särada – see teeb tervisele vaid head!

Kristi Sutt
hoolduskeskuse juhataja

Esineb segakoor Patlane

Maarotist merekaruks

Jaauarikuu 18. päev oli Kilingi-Nõmme klubis rahvarohke. Meie oma maarotist merekaru Erki Kangur kutsus huvilisi vestlusõhtule oma kokatööst ja mereelust mootorpurjekal Admiral Bellingshausen osa saama. Saali astudes avanes kõigepealt tore pilt siniste lindudega kaetud laudadele, millel väikesed aerupaadikesed Erki kui *MasterChef*-osaleja gurmeeampsudega. Et neljast sündmusi ja juhtumisi täis kuust loksuvatel lainetel enam-vähem siledat ülevaadet anda, oli Erki appi palunud Kätlin Lauri, kellega koos jutud-fotod-videod kronoloogilisse ritta said.

„Hullem närv on sees, kui Bellingshauseni pardale astudes,” tõdes Erki Kangur enne vestlusõhtu algust.

Selgituseks niipalju, et Eesti ettevõtja ja ajakirjanik Tiit Pruuli eestvedamisel sai teoks sel suvel-sügisel Admiral Bellingshauseni pikk reis, et läbida Loodevääil, mis on väljapääsutee Atlandi ookeanist Vaiksesse. See oli keeruline ettevõtmine, sest kokku olevat vaid 150 purjelaeva kogu teadaoleva ajaloo jooksul sealt üldse läbi pääsenud ja ükski Eesti purjekas polevat sinna veel jõudnud. Oli ka oht, et plaanitud nelja kuuga ei tulda toime ning variant oli koguni talveks Loodevääila jäävangi jääda.

Erki jaoks sai kõik alguse telesaates „*MasterChef Eesti*” osalemisest. Hobi-kokana finaali ta küll ei jõudnud, kuid silma ta jäi, kellele vaja. Ega see niisama lihtsalt ka läinud, et helistati ja muudkui kutsuti laevakokaks! Järgnes proovisõit merel: kas ta üldse lainetaval veel hakkama saab! Aga sai!

2023. a 21. juuni hommikul seisis Erki Sillamäel sadamas, kodusiaast kaasa võetud rabarberikilod kail ja pisike hirm südames. Esiteks: hullumeelne otsus, kas pean ikka vastu? Ja teiseks: kui kodus neljasele perele süüa teha, on toidukulu või -norm teada, aga kahe-teistkümnemele? Hull ka, kui 8 inimest saab kõhu täis ja 4 kolistab lihtsalt nuga-dekahlvitega, sest ei jätku!

Kapten Meelis Saarilaid võttis pingeid maha, kiites purjekat: „Ilus laev on nagu ilus naine – eest kõrge rinnaga, tagant laia ahtriga!”

Teekond oligi alanud. Klubi ekraanil vaheldusid fotod Erki toitudest: kaunilt serveeritud praed, supid, magustoidud, küpsed, snäkid... Siis ilmus video tegelikust kokatööst. Kõõk kõikus ja rappus, Erki hoidis ühe käega mingist

Admiral Bellingshauseni meeskond. Foto: Reino Kuber

torust, teise käega pannisabast, et see pliidilt minema ei lendaks, kolmandaga (no tõepoolest!) segas midagi... Tunti huvi, kas tal ikka abilisi ka oli. Oli ikka, ilusasti graafiku järgi – saime teada. Isegi vaba päev oli – pühapäev. Ka siis toimus kõik kinnitatud plaani kohaselt, järjekorras olid kõik „kokad”. Erki naeris, et pühapäevased pannkoogid ikka enam-vähem olid, kuid mõne lõunasöögimenüü järel oli info: paastupäev, aga mõnikord solksas mingi purgisupp potti või randumise korral käidi ka väljas söömas.

Enne Gröönimaale jõudmist elati Atlandil üle ka tõsisem torm. Erki imestas, et eneselegi ootamatult ei valmistanud see talle mitte mingisuguseid probleeme. Kapten ja veel kolm inimest käis järjest uurimas, kuidas tal olukord on. Kapten oli öelnud: „Kurat, kui sul nüüd ka paha ei hakka, siis sul ei hakkagi!” Sel ajal oli laevas 15 inimest, neist 8 täiesti audis – kes pangea, kes ilma.

Põnevusega oodati Gröönimaal randumist, kuna seal oli ette näha pisut pikem maismaal olek. Enne reisi algust oli Erki Tiit Pruulilt uurinud, mis-sugune riidevaru peaks Gröönimaale jõudes kaasas või seljas olema. Sai pika nimekirja villastest ja soojadest asjadest, alates pesust ja lõpetades käpikute-mütsidega. Kohal olles selgus, et nii palju poleks küll vaja olnud. Aga kunagi ei või ette teada... Kohalikud inuitid muidugi olid oma keskkonnas, liikusid paljapäi ja -käsi, lapsed lippasid kalipsodes. Muuseas saime ka teada, et Gröönimaa koolides on külmapüha siis, kui väljas on -50 kraadi C.

Edasi jälgisime klubi ekraanilt hunnituid vaateid jäämägedest, jääkaru-

dest, delfiinidest, huntidest. Maale ilma relvadeta minna ei tohtinud, lisaks jääkarudele kujutasid ohtu ka muskusveised. Võiks arvata, et selline kõle maa, hüljatud nii jumala kui valitsuse poolt, kuid nii see ometi polnud. Väike asundus, aga oma kool, lasteaed, söögi-koht, kultuurimaja, kunstmuruga korralike mõõtemetega staadion. Staadioni puhul muidugi hämmastas, et selline rajatis, kuid see, mis kunstmurust väljapoole jäi, oli konisid, kiviklibu ja igasugust muud sodi täis.

Erki ülesandeks oli randumisel ka tekkinud kõõgiprügi ära anda. See oli sortitud täpselt nii nagu peab: eraldi klaas, metall, olemine ja biojätmed. Viimane koht, kus tegelikkuses ka prügisorteerimine toimus, oli Taani. Gröönimaal avanes meile, vaatajaile, ekraanil ehmata pilt prügilasust – kõik segamini, kõik lendles ja veeres, kuhu ise tahtis. Bellingshauseni korralikult kogutud jäätmed läksid sel-

lele kõigele lihtsalt otsa.

„Kas omapüütud värsket kala ka ikka pannile saite?” juhtis Kätlin Lauri Erki kulinaaria rajale tagasi. Selgus, et kodust kaasa võetud sügavkülma-kaladele lisaks, oli ikka täitsa värsked mereannid ka olemas. Erki sirutas käed laiali ja näitas, kui suured need olid. Samas tunnistas ta, et oli oma kalaõnne ka proovinud. Ja ekraanile ilmus pilt mingist eriskummalisest elukast. Hiigelsuur pea, uimede asemel peaaegu et tiivalaadsed moodustised ja keha nagu polnudki. Merikurat! Kalaõnnest eufoorias Erki otsustas sellest midagi erilist valmistada. Rookis, puhastas, tükeldas, kuni silma hakkasid mingid vingerdised. Ussid! See läks kõik üle parda, aga mõned päevad hiljem sai meeskond väga hea kalasaagi ja vat siis sai gurmeed.

Teine eksootiline kalamehelugu juhtus veel. Seekord juba teiste meestega. Pirakate turskadega koos oli

Lahtiste uste päev. Erki Kangur koos külalisreisija Age Oksaga. Foto: Jaan Joonatan Pruuli

vörku sattunud ka merihunt. Taas nägime fotot hiiglaslikust elukast. Erki jutu järgi oli see ikka väga metsik ning püügiriista mingist osast raginal tüki välja hammustanud. Aga patta-pannile läks temagi. Teiste kaladega koos ei saanud lõpuks arugi, kas tal mingi oma maitse üldse oligi.

Laevareisil ületati põhjapolaarjoon. Kuidas see sujus – tunti huvi. Olid ikka oma väljakujunenud tavad. Nina värviti siniseks, mingit rõvedat jooki tuli juua, vaalapekki ja -liha süüa. Aga kui ohtlike ilmaoludega Loodevääil ajavahemikul 10.-14. august läbitud sai, aeti kaptenil, kes nüüd oli Priit Kuusk, habe maha. See on küll ammu väljakujunenud tava!

Septembrikuuga algas Admiral Bellingshauseni koolitöö, see tähendab, et oli võimalus õppida ja valmistada väikelaevajuhi eksamik. Esialgu ei uskunud Erki, et see päriselt saab nii olla, aga dokumenteeritud teadmised – oskused siiski said omandatud ja tänaseks on Erki Kangur ka väikelaevajuhi kapteni paberitega mees.

Merereis lõppes Alaskal

Seattle's. Seattle's lõppes ka purjelaeva Admiral Bellingshauseni ja Loodevääila meeskonna koostöö. Laev pandi müüki ja jäi ootama uut omanikku.

Et toitu ja muud proviant oli reisile kaasa võetud hulga rohkem, kui ära kasutada jõuti, jagati see kohalikele eestlastele. Olevat ju Ernest Hemingway öelnud, et igas maailma sadamas leidub vähemalt üks eestlane. Tõe huvides pean ütleva, et ajakirjanik Enn Soosaar otsustas asjasse lõpliku selguse tuua ning võttis ette Hemingway romaani „Kellel on ja kellel pole” ning tõlkis sealt lause: „Ükski Lõunavete korralik jahisadam ei ole täielik ilma vähemalt KAHE päevitanud ning soolastest meretuultest pleekinud peaga eestlaseta /.../”

Reis on läbi. Maarotist on saanud paberitega merekaru. Kuid reisis, selle teaduslikest eesmärkidest, meeskonna elust-olust ja paljust muust tuleb ka telesaade, mida Erki andmetel hakkab alates 1. veebruarist 2024 neljapäeviti kell 20.00 näitama TVs Telia Inspira kanal.

Aita Matson

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

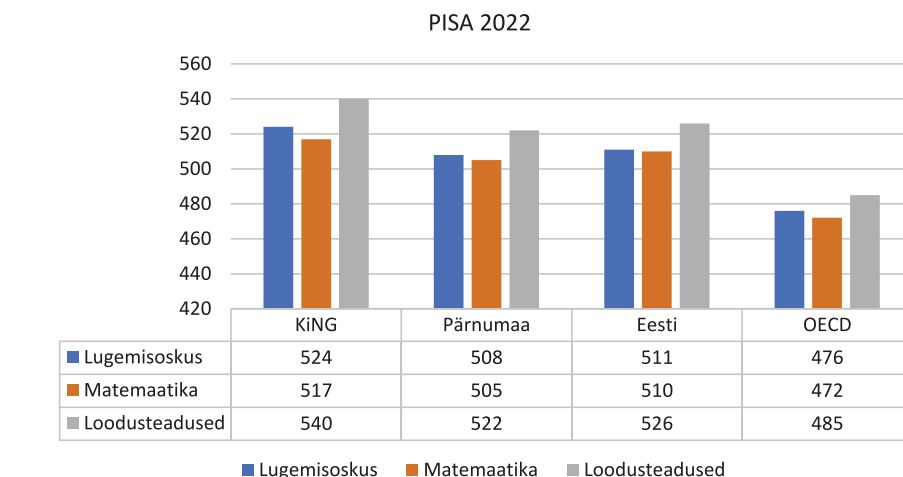
Gümnaasiumi tööd ja tegemised

12. jaanuaril olid Haridus- ja Teadusministeeriumisse kutsutud koolid, kes on järjepidevalt osalenud ülemaailmses PISA testis ning seeläbi panustanud haridusvaldkonna arengusse. Esimesed uurimistulemused on avalikkusele tutvustatud ajakirjanduse vahendusel ja ilmunud on PISA 2022 kogumikuna. Eesti kohta on veebiväljaandena kokkuvõtte olemas Haridus- ja Noorteameti lehel.

Kooli detailsed tulemused jõudsid meieni 2. veebruaril. Tuleb tõdeda, et koolipere ja kogukonna üle saame vaid rõõmu tunda. Lisatud tabelis ja diagrammis on andmed kolme PISA testi põhivaldkonna kohta: lugemine, matemaatika ja loodusteadused.

Kindlasti saab esmaste järeldustena välja tuua järgmiseid momente:

- COVID aegse distantsõppe ajal olid õpetajad ja kodud lastele tugevaks toeks;
- õppetöös mitmete tugistruktuuride (konsultatsioonid, pikapäevavarühmad, õpilaste individuaalne toetamine jmt) kasutamine on tulemuslik;
- õpilaste enesejuhtimine ja vastutus ning selle per-

sonaalne toetamine on hakanud vilja kandma;

- õpetajate autonoomia ning nende kutsealase arengu võimaldamine ning toetamine.

Numbrid on ilusad kuid olulisem on nende juures aduda, mis ja miks on läinud hästi ning samuti märgata,

millised on väljakutsed ning võimalused edaspidi.

Koduuksest kaugemal käimine näitab sageli kätte oma tugevused ja võimalused. Mitmete asjaolude kokkulangemisel tuntakse üha enam huvi meie kooli tegemiste vastu.

Nii oli 19. jaanuaril meie koolis külas päris teise serva rahvas Kunda Ühisgümnaasiumist. Tutvustasime oma kooli ja koolikorraldust, vaadati tundidesse ja vesteldi õpetajatega.

7. veebruaril võõrustasime Tartu ja Tallinna koolijuhte. Keskkel kohal meie kogemused õpetajate karjäärimudeli rakendamisel, kooli palgakorraldus ning läbi kooliastmete nõukodade jagatud juhtimise

põhimõtted.

13. novembril tegid oma tööpäeva meie koolis Põltsamaa Ühisgümnaasiumi juhtkond ja õpetajad. Huvi- tati samuti meie kooliastmete nõukodade tegevusest ning koolielu igapäevasest korraldusest ja strateegilisest planeerimisest. Alati on kasulik külalisi võõrustada, sest see paneb järele mõtlema, analüüsima ja toob uusi ideid.

Külaskäik Saaremaale, Nooruse Kooli, andis värskeid mõtteid meie oma põhikooli õppe- ja ainekava uuendamiseks. Mitmed saarlaste märkamised õppetöö korraldamise osas said kirja ning on abiks meie koolis õppetöö põnevamaks korraldamiseks.

KILINGI-NÕMME GÜMNAASIUM
VASTUVÕTUINFO
10. KLASSI ASTUJATELE
2024

5. märts
avatud uste
päev
KiNGis

29. - 30. aprill
vastuvõtu-
vestlused
Zoomis

25. - 27. juuni
dokumentide
vastuvõtt
ja vestlused
KiNGis

Turvaline õpikeskkond

EAPsid andvad valikkursused koostöös
Sisekaitseakadeemia ja TÜ Pärnu Kolledžiga

Tasuta toitlustus, õpilaskodu ja autokooli esmaabitunnid

Head sportimisvõimalused, lai huviringide valik

KiNG www.kilingi.edu.ee
4492264
yld@kng.edu.ee

Mitmed tööd ulatuvad uue õppeaasta alustamisesse. Koolil on rõõm teatada, et sügisel alustavad klassijuhatajatena tööd 1. klassis õpetaja Eve Sini- järv, 5.a klassiga õpetaja Ly Kuningas ning 10. klassiga õpetaja Reili Reintal.

9. veebruaril oli kogukonnal ja kooliperel rõõmustav vaadata ERR üle-

kannet. Tallinnas anti üle Kultuurkapitali 2023. aasta peapreemiad ja elutööpreemiad. **Käsitöö aastapreemia** pälvisid projekti „Paeltega ehitud puud“ projekti eestvedamise eest Lembe Maria Sihvre, Kristi Teder ning **meisterõpetajate Saima Tõigast**. Palju õnne!

KiNG koolipere

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Kröll“

Sõbrapäeva tähistamine Kröllis

*Tõelised sõbrad on kui hommikud.
Sa ei saa neid kogu päevaks, ent kui üles ärkad, võid kindel olla, et nad on alati olemas...
Täna, homme, ülehomm...
Igavesti!*

Millal sai alguse sõbrapäeva tähistamine Eestis?

Eestisse levis see vana tähtpäev Soome vahendusel alles 1980. aastate lõpul ja sai siin sõbrapäeva jooned.

Valentini- või sõbrapäeva sisuks on meil üldse lähedasi inimesi meele pidada, kuigi algselt on päev pühendatud armastusele ja kallimale, kellele antakse oma tunnetest märku või tehakse kingitusi.

Lapsed vanuses 4-7aastat avaldavad ka omapoolsed arvamused teemal: „Mida tähendab sõbrapäev nende jaoks?“.

- ♥ „ET OLED KÕIGI SÕBER“
- ♥ „JAGATAKSE KINGITUSI“
- ♥ „TEEN SÕBRALE

Galaxy A51

- KALLI JA LEHVITAN, KUI TA KOJU LÄHEB“
- ♥ „SÕBRAGA SAAB TANTSIDA“
- ♥ „SÕBRALE SAAB PANNA KOMMI KAPPI JA PABERI KIRJAGA, ET SEE ON TEMA OMA“

- ♥ „TEISTELE VÕIB SÜDAME KAA RTE TEHA“

Nii tähistame ka meie lasteaias iga aastast sõbrapäeva. Rühmasiseselt teevad lapsed üksteisele kingitusi või joonistavad südametega kaarte ja selle

juures ei unustata ka õpetajaid ära. Toimuvad ühised tegevused saalis ja on võimalus teha meeleolukaid pilte meie majaperenaise Riina kujundatud fotoseina taustal.

Sel aastal oli meil lasteaias sõbrapäev natuke teist-

sugune ja toimus sündmus „Sõbrapäeva eri!“.

Tavaliselt esinevad või tegutsevad alati lapsed. Sel aastal liikumisõpetaja Marika eestvedamisel said mõõtu võtta õpetajad ja lapsed said hoopis neile kaasa elada. Õpetajatel paluti sportlikult riietuda ja panna vaim valmis lõbusateks võistlusteks. Lapsed elasid oma õpetajatele aktiivselt kaasa. Mõõtu võeti nii trips-traps-trullis, jooksus ja kõige meeleolukam oli kõievedu, mis oli väga tasa-

vägine.

On näha, et meie õpetajad Kröll lasteaias on sihikindlad, valmis kõiges kaasa lööma ja ei anna alla. Hirmuga sai seista silmitsi õhupalle paugutades. Õpetajad sattusid võistlusest sama hasarti, kui lapsed huvitavaid ja arendavaid mängu mängides.

Nüüd jääme lasteaias ootama Eesti Vabariigi sünnipäeva.

Tibupoegade rühma õpetajad

Surju kool

Kesktalvised tegemised Surju Koolis

9. klass osaleb juba mitmendat aastat Pärnus Koidula Gümnaasiumi poolt korraldataval viktoriinil "Huvitav Teadus". Toimunud on 2. vooru, kus meie kooli õpilased on saavutanud 1. koha ja 4. koha. Ees ootab viimane voor.

Sõbrapäev

Surju Koolis tähistasime me sõbrapäeva 14. veebruaril. Sõbrapäeval on traditsiooniks loosi teel saadud sõbrale kingituse tegemine. Oma Riik korraldas ka sõbrapäeva laada, kus sai müüa ja osta omavalmistatud. Avatud oli ka sõbrapostkast, mille teel sai oma sõpradele saata kaarte ja soove. Kaarte oli palju ja nende jagamisega läks aega. Selga pandi roosad või punased

riided ja aktiivseim klass sai auhinna. Sellel aastal oli kõige aktiivsemad 4. ja 5. klass, kellel olid peaaegu kõikidel roosad või punased riides seljas. Päev möödus kiirelt ja kõigil oli tore.

Vastlapäev

Kahjuks oli sellel päeval ilm väga kehv ja vastlarõõme tuli nautida kooli võimlas õpetaja Rometi eestvedamisel. Seda tehti 3 grupis. Kõigil oli lõbus ja nalja ning naeru oli palju.

Viimase kuu jooksul on õpilased osalenud aktiivselt erinevatel aineolümpiaadidel

Kunstiolümpiaadil saavutasid Yelyzaveta Darminok 7. koha ja Kaili Pärna 10. koha. Kenneth Pärn osa-

Lasteaiapere sõbrapäeval. Foto: Kristel Karu

Vastlapäev. Foto: Maarit Koger

Nuputajad vabariiklikus finaalis. Foto: Maarit Koger

les füüsika-, keemia- ja matemaatikaolümpiaadil, kohad vastavalt 5.-8., 14. ja 5.-7. Triinu Ojaste saavutas maakondlikul emakeeleolümpiaadil 12. koha. Keijo Mohnja ja Gerti Abigail Afanasjev jagasid matemaatikaolümpiaadil 2.-5. kohta. Füüsikaolümpiaadil saavutas Bruno Koger 5.-6. koha, Piibe Gerne ja Robin Mittenbriitt jagasid 9.-11. kohta. Gregor Metsa osales emakeele-, matemaatika- ja füüsikaolümpiaadil, kohad vastavalt 15., 4.-5. ja 8. Aitäh õpetajatele, kes lapsi juhendasid.

Meie tublid nuputajad **7. klassist Gerti Abigail Afanasjev, Kätlin Kodu ja Keijo Mohnja** võistlesid vapralt **NUPUTA vabariiklikus finaalis Ülenurmel.**

Head kevadeootust kogu valla rahvale!

Materjali panid kokku õpetajad Merike Ehpalu ja Maie Sarapik

Saarde läbi ajaloo prisma

263

Veebruar 1963

Toimus Kilingi-Nõmme Keskkoolis endiste õpilaste traditsiooniline kokkutulek.

2. veebruaril said lõpudiplomi 58 noort Tihemetsa Põllumajanduse Mehhaniseerimise Tehnikumi lõpetajat.

Bussisõit Kilingi-Nõmmest Pärnusse maksis 65 kopikat.

Pärnu linna ja rajooni koolinoorte 1963.a tõste meistrivõistlustest võttis osa 40 tõstjat. Võistlusi valmistas ette ühiskondlik instruktor Karl Tallo, kes tuli ka üldvõitjaks. Kilingi-Nõmmes tuli võitjaks ka Arne Volt 137,5 kiloga, Karl Tiit 170 kiloga, Tõnu Valk 217,5 kiloga – seda kehakaalu järgi.

9. veebruaril korraldasid Pärnu isetegevuslased Kilingi-Nõmme

linna kultuurimajas kontserdi koos hilisema tantsuga.

ENSV Ülemnõukogu presiidiumi seadusega kohaliku tööraha saadikute valimistel Kilingi-Nõmme Valimisringkonda nr. 132 juhataes esimehena Hillar Hanssoo, liikmed olid Niilo Mei, Johannes Paosalu, Vaike Kaldmäe, Heljo Kaljula, Juhan Kaljula, Viive Kull, Enno-Jakob Langeproon, Herta Lepla, Helmi Miilits ja Juhan Olde.

23. veebruaril toimus Kilingi-Nõmme Keskkoolis Pärnu Teatri etendus „Püha öö“. Tali rahvama-jas toimus isetegevuskontsert, esinesid segakoor, naisansambel, esiraadirühm ja tantsurühm. Rahva heakskiidu pälvis segakoori laul „Võimas meri on püha Baikal.“

24. veebruaril peeti Kilingi-

Nõmmes Rajooni talispartakiaadi suusavõistlused.

Veebruaris korraldas Kilingi-Nõmme Keskkooli komsomoliorganisatsioon õpetaja Virve Martoja juhatusel mõtteavalduse kooli homsest päevast. Noored jutustasid ise, kuidas kujutavad kooli või klassi 20 aasta pärast.

26. veebruaril toimus Kilingi-Nõmme kooperatiivi liikmete piirkondlik koosolek – pärast näidati filmi.

Sulev Saar tõusis 500 cm³ mootorrattal talimotokrossis ENSV meisteriks.

Vändra ja Kilingi-Nõmme Keskkooli sõprusõhtul olid Vändra noored paremad laulmises, Kilingi-Nõmme omad aga võimlemises.

Tihemetsa tehnikumi erinevad lõpumärgid

Miks on vaja kortermajale varjumisplaani?

Üle poole Eesti elanikkonnast elab korterelamutes, millede kriisi-, aga eriti varjumiskindlus vajab parandamist. See tõttu võiks iga kortermaja mõelda läbi oma maja varjumiskindluse ja toimepidevuse juhiks, kui tekib vajadus varjumiseks.

Elanikkonna varjumiskohtad on kodanikukaitse kriitilise infrastruktuuri oluline osa ja viimase kahe aasta jooksul järjest aktuaalsem teema. Üks korralik varjumiskoht peab kodanikele kaitset pakkuma relvamõjude ja hoonete kokkuvarisemise ning kiirguse ja ka lahingugaaside eest. Lisaks sõjalisele ohule võib varjumine vajalikuks osutuda erakorraliste ilmastikuolude või ulatusliku õhusaaste korral. Vahet tuleb teha „avalikul varjumiskohal“, mis on mõeldud avalikus ruumis olevatele inimestele vahetu ohu korral kiireks lühiajaliseks varjumiseks ja „mitteavalikul varjumiskohal“, mis on konkreetse hoone elanikele ja nende lähedastele mõeldud varjumiskoht. Nendele viimastele ehk kortermajade varjumiskohtadele siinkohal ka keskendume.

Meie põhjanaabri Soome seadusandluse lähtekohaks on 1939 aastast alates olnud see, et elanike varjumiskoh-

tade rajamine on loomulik pool ehituskeskkonnast ja hoonete lahutamatu osa. Kuna meil pole aastakümneid tsiviilkaitse suunal selles osas tegutsenud, siis on olemasolevate kortermajade puhul kiirem lahendus keskenduda keldriruumide varjumiskohtadeks kohandamiseks ja kasutuselevõtuks. Selleks on korteriühistutel mõistlik alustada oma kortermaja **varjumisplaani** koostamisega esimesel võimalusel. Ideaalis tähendab kortermaja varjumisplaani läbimõeldud plaani, milles on kavandatud tegevused

kortermaja vaba keldriruumi varjumiskindluse tõstmiseks.

Soovitused hoonele

- Hoidke hoone evakuatsiooniteed läbitavad, ohuolukorras peab olema tagatud koridorides takistusteta liikumine.
- Vaadake üle keldri seisukord – koristada sinna kogunenud prügi ja praht.
- Varisemise võimalused on viidud miinimumi - toestamine.
- Varjumiskoht olema varustatud vähemalt kahe sisse-/väljapääsuga.

- Keldrite uksed peaksid olema tugevdatud ning sarjastatud hoone üldvõtmega.

Soovitused ruumidele

- Varjumiseks mõeldud ruumid peavad olema puhtad ning korrastatud.
- Varjumisruumi ei tohi paigutada näiteks soojasõlme või muudesse tehnilistesse ruumidesse.
- Varjumisruumide kõrgus võiks võimalusel olla vähemalt 2,3 m.
- Varjumiskoht peab olema varustatud avariivalgustusega elektrikatkestuste

korra- generaator ja avariivalgustus.

- Varjumiskohas peab olema tagatud piisav hapnikusaldus õhus- ventilatsioon, õhuklapid või tuulutusaknad.
- Olemasolevad aknad kindlustatakse liivaga täidetud plastik- või tekstiilkottidega.
- Vältimaks keldriruumide üleujutamist peavad vee ja kanalisatsiooni püstikud õhurünnaku ajaks olema suletud ja tühjaks lastud.
- Varjumiskohas võiks optimaalselt olla 1,5 m² pörandapinda iga varjumiskohas viibiva inimese kohta.
- Varjumiskoha ruumide viimistlemisel kasutada mittepõlevaid materjale.
- Varjumiskoht võiks olla varustatud pinkidega istumisvõimaluse tagamiseks.
- Varjumiskohas võiks olla töökorras sidevahend edasiste tegevusjuhendite ja informatsiooni vastuvõtuks (patarei- või akutoitel raadio).
- Varjumiskohas peab olema joogivee mahuti või pudelites joogivesi arvestusega vähemalt 2-3 liitrit joogivett inimese kohta.
- Materjale toestamiseks ja akende kindlustamiseks

on otstarbekas eelnevalt soetada ja eel ladustada.

- Varjumiskoht peab olema varustatud esmaste tulekustutusvahenditega.
- Kuna arvestatakse eelhoiatuse ajaga (72h), saab varjumise ruume vajadusel kasutada muudeks eesmärkideks ja hoida kergesti teisaldatavaid esemeid.

Kui sobilikud ruumid on üle vaadatud ja eelnev läbi mõeldud ning plaanina kirjas, saab hakata juba korraldama, millest alustada, mis perioodi jooksul ja kuidas neid ülesandeid eelarveliselt lahendada.

Kokkuvõtteks – kortermaja kohandamine vabade keldriruumide olemasolul sobivaks varjumiskohaks on hea tahtmise korral lihtsasti teostatav – **kelder peaks olema tarbetust kraamist vaba, tehnilises mõttes korras, sellel on mitu väljapääsu, tagatud on alternatiivlekter ning õhuvaheetus.**

Kortermaja varjumiskindluse tõstmise ja toimepidevuse aitab tagada vaid läbimõeldud ja eelarvestatud **varjumisplaani**! Vaata lisaks olevalmis.ee leheküljelt siseruumidesse varjumise juhiseid.

Jaanus Ots

Lääne päästkeskuse varjumiskohtade nõunik

SPORT

Uuel hooajal esindab Marie Kielas Team 64 Baltic tiimi

Discgolfi tarvikute tootjaid on maailmas palju. Kõigi ühine eesmärk on konkurentidest rohkem silma paista. Selleks otsivad brändid mängijaid, et moodustata omanimeline tiim. Mõistagi ei pääse tiimi päris igaüks, peab olema tulemust ka. Pöidlahoidjatena saame rõõmustada, et möödunud aastased Marie tulemused jäid silma ühele kettatootjale. Uuest hooajast mängib Marie koos veel seitsme eestlase, kahe lätlase ja ühe leedukaga Team 64 Balticus. Tiimi kuulumine kohustab kasutama kettatootja poolt pakutud varustust. Seni tegeles Marie armastatud hobiga kooli kõrvalt. Säärasesse tiimi kuulumine sunnib rohkem pingutama, sest hea tulemus sillutab teed suurematele võistlustele. Võistlusi on palju ja kogu vaba aeg möödub nüüd discgolfirajal.

Selle hooaja võistluskalender on põhimõtteliselt

paigas. VPärnumaa Talvis- tel MV-l saavutati esikoht! 23-25. veebruaril toimusid Maardus Eesti Talvised meistrivõistlused. Veidi ebaõnnestunud avaringi järgselt kulges võistlus tõusvas joones. 15 naise konkurentsis saavutas Marie viienda koha. Märtsis on rõhk sisetreeningutel ja aprillist alustab Innova Baltic Tour esimese etapiga Vilniuses. Plaanis on osaleda veel Eesti Discgolfiliidu kari- kaetappidel ja kindlasti on soov osaleda mõnel DGPT Europe (Disc Golf Pro Tour Europe) etapil väljaspool Eestit. Selleks tuleb oma reitingut hoida ja veel parem tõsta. Kui just mingi oluline võistlus ei sega, siis lubas Marie kindlasti kohal olla ka kohalikel discgolfi võistlustel. Lahkesti on ta nõus jagama näpunäiteid algajatele harrastajatele. Algav hooaeg töötab tulla taas põnev!

Marie Kielas valiti teist

Teele Toomsalu ja Marie Kielas Eesti Talvisel MV discgolffis

aastat järjest Saarde valla parimaks naissportlaseks. Palju õnne!

Aprillis algab ka Saarde kinnise discgolfi sarja 5. hooaeg. Rajal näeme...

Toivo Tallo

KILINGI-NÕMME KLUBIS
15. MÄRTSIL KELL 20.30

ANSAMBEL POLERO

Hiline
NAISTEPÄEVA
tantsuõhtu

PILET ETTE BRONEERIDES 10 €
kohapeal 15 €

Laudade broneerimine e-posti aadressil
klubi@saarde.ee või telefonil 5569 5715

Kohapeal avatud baar! Oma joogiga sisenemine keelatud!

Surju Rahvamajas

EAKATE
SELTSKONDLIKUD
KOKKUSAAMISED

20.03. kell 12.00
Külas Õnnela Teearu

Veedame koos
kohvilauas mõnusa
pärestlõuna!

Olete väga oodatud!

Registreerimine kuni 18.03. kultuurikorraldaja-noorte
juhendajale tel. 53434653 või e-posti aadressil
rahvamaja@saarde.ee või perenaisele tel. 53738161. Kui
soovid tulemisel transporti, siis teata palun ette telefonil
53314122 (Merike) või 53306419 (Kaja) või 53247231 (Marina).
Lisainfo telefonil 53434653 (Liis) ja 5022218 (Triin).

TALI SELTSIMAJAS
9. MÄRTSIL KELL 20.00

NAISTEPÄEVA
tantsuõhtu

TANTSUKS MÄNGIB
ANSAMBEL C-DUUR

PILET ETTE BRONEERIDES 10 € | KOHAPEAL 15 €

Laudade broneerimine e-posti aadressil
klubi@saarde.ee või telefonil 5569 5715

Kohapeal avatud baar!
Oma joogiga sisenemine keelatud!

Otsime
hooldustöötajad

Ootame Sind igapäevategevustes toetama ja
abistama meie täisealisi abivajajaid

Oled just see, keda meie abivajajad ootavad, kui:

- sul on vähemalt keskharidus ja/või hooldustöötaja kutse;
- sul on valmisolek tegutseda täisealiste abivajajatega;
- sul on hea suhtlemis-, kuulamis- ja koostööoskus;
- sa oled tasakaalukas ja iseseisev;
- sinu eesti keele oskus on heal tasemel;
- sul on B-kategooria juhiluba ning valmisolek juhtida nii manuaal- kui ka automaatkäigukastiga autot;
- sul on isikliku sõiduauto kasutamise võimalus.

Kasuks tuleb eelnev kogemus eakate ja puudega inimestega töötamisel ja suhtlemisel.

Meil on hea töötada, sest pakume kindlat töökohta ja pindlikku tööaega.

Tööle asumine
esimesel võimalusel

Kandideerimiseks saada 10. märtsiks 2024 meile oma CV, avaldus ja hõlpsasti täidetavad dokumendid e-posti aadressile info@saarde.ee või postiaadressile Nõmme 22, Kilingi-Nõmme, Saarde vald, Pärnumaa 86304. Lisa kirjale märksõna - "Hooldustöötaja". Sobi inimese leidmisel lõpetatakse konkurss varem.

Kui Sul on küsimusi, siis nendele vastab abivallavanem Külli Karu telefonil 5551 9611 või e-posti aadressil kylli.karu@saarde.ee.

30. märtsil kell 19.00 - 02.00
Surju Rahvamajas

HILINE
NAISTEPÄEVAPIDU

Tantsuks
RIVO REHE

Meeleolukas
muusikaline etteaste
TOPELT HELLAD
KELLAD

Pilet 10 €

Kohapeal
BAAR

Laua broneerimine tel. 5343 4653
või rahvamaja@saarde.ee

Eakate klubi kokkusaamine
Kilingi-Nõmme Klubis **17. märtsil kell 14.00.**
Oodatud on ka need, kes ei ole
Eakate klubi liikmed!

TORUPILLITONT
LÖÖTSAGURU
VÖLUR-AKORDIONIST

Ants Taul

Meeleolukas pillilood
torupillil, Teppo löötsal ja
akordionil. Sekka
muhedaid lugusid
pillimehe elust.

Otsime
Kilingi-Nõmme Spordihoonesse
spordiväljakute meistrit

Ootame Sind kaasa aitama spordihoone
ladusale toimimisele

Oled just see, keda ootame, kui:

- tuled toime (väli)spordiväljakute remondi ja hooldusega;
- tead, kuidas kanda hoolt spordihoone inventari ja hooldusmasinate eest;
- oled valmis täitma tuleohutuse eest vastutaja rolli;
- oled valmis osalema erinevate ürituste korraldamisel;
- sinu eesti keele oskus on heal tasemel;
- sul on B-kategooria juhtimisõigus;
- oled orienteeritud meeskonnatööle, kohusetundlik ja valmis töötama iseseisvalt.

Meil on hea töötada, sest pakume kindlat töökohta ja oma töötajatele soodustusi spordihoone kasutamisel.

Tööle asumine
esimesel võimalusel

Kandideerimiseks saada 10. märtsiks 2024 meile oma CV ja avaldus e-posti aadressile toivo@sksaarde.ee või postiaadressile Pargi 3, Kilingi-Nõmme, Saarde vald, Pärnumaa 86304. Lisa kirjale märksõna - "Meister". Sobi kandidaadi leidmisel lõpetatakse konkurss varem.

Kui Sul on küsimusi, siis nendele vastab Kilingi-Nõmme Spordihoone juhataja Toivo Tallo telefonil 5332 6785 või e-posti aadressil toivo@sksaarde.ee.

PARIMAD TEEKONNAD ALGAVAD SÕPRUSEST
GILLES DE MAISTRE FILM

EMMA
JA
MUST JAAGUAR

FILMI MIA JA VALGE LÖVI TEGIJATELT

Kilingi-Nõmme klubis
Neljapäeval, 29. veebruaril kell 16.00

Pilet 3 €, perekaardiga 7 € Filmi pikkus 1h 40min.

KAROLIN JÜRISE
MAIT MALMSTEN
LOVIISE KAPPER
URSEL TILK

Elu ja armastus

A.H. TAMMSAARE ROMAANI ALUSEL

Kilingi-Nõmme klubis
Neljapäeval, 29. veebruaril kell 19.00

Pilet 5 €, õpilane, pensionär 4 €. Filmi pikkus 1h 58min.
Alla 12. aasta mittesoovitav!

